

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DKK/421/47/11/IT

Warszawa, dnia 30 listopada 2011 r.

DECYZJA Nr DKK - 149 /2011

Na podstawie art. 18 w związku z art. 13 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego z wniosku TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **wydaje zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach kontroli nad Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. z siedzibą w Gliwicach.

UZASADNIENIE

W dniu 20 września 2011 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem Urzędu” lub „organem antymonopolowym”, wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejęciu przez TAURON Polska Energia S.A. z siedzibą w Katowicach, zwaną dalej „TAURON”, „Zgłaszającym” lub Wnioskodawcą”, kontroli nad Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. z siedzibą w Gliwicach, zwaną dalej „GZE”.

W związku z tym, iż spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie zamiaru koncentracji, tj.:

- łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył zarówno równowartość 1 mld euro, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji*

i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), zwanej dalej także „ustawą antymonopolową” jak i kwotę 50 mln euro na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tj. kwotę określoną w art. 13 ust. 1 pkt 2 tej ustawy,

- przejęcie kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jednym ze sposobów koncentracji określonym w art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej,
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek wymienionych w art. 14 ustawy antymonopolowej, powodująca odstąpienie od konieczności zgłoszenia zamiaru koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym - zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 ze zm.) - powiadomił wnioskodawcę pismem z dnia 30 września 2011 r.

W trakcie postępowania o ocenę przedmiotowej koncentracji poproszony został Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej „Prezes URE”), który przedstawił swoją opinię w piśmie z dnia 4 listopada 2011 r.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił i zważył, co następuje:

Uczestnicy koncentracji

TAURON – aktywny uczestnik koncentracji. Głównymi akcjonariuszami TAURON jest Skarb Państwa oraz KGHM Polska Miedź S.A. z siedzibą w Lubinie, do których należy odpowiednio ok. 30% i 10% akcji tej spółki, natomiast pozostała część (ok. 60%) należy do inwestorów indywidualnych i instytucjonalnych. Grupa kapitałowa TAURON jest zintegrowanym pionowo przedsiębiorstwem energetycznym, którego podstawowa działalność skoncentrowana jest w dziedzinie wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży energii elektrycznej w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej.

Grupa TAURON prowadzi działalność w następujących obszarach:

- Segment Wydobycia, obejmujący głównie wydobycie, wzbogacanie i sprzedaż węgla kamiennego w Polsce (działalność prowadzona przez Południowy Koncern Węglowy S.A. z siedzibą w Jaworznie);
- Segment Wytwarzania, obejmujący głównie wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła ze źródeł konwencjonalnych oraz przy współspalaniu biomasy (działalność prowadzona przez

TAURON Wytwarzanie S.A. z siedzibą w Katowicach, Elektrociepłownię Tychy S.A. z siedzibą w Tychach oraz Elektrociepłownię EC Nowa Sp. z o.o. z siedzibą w Dąbrowie Górniczej);

- Segment OZE, obejmujący wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (z wyłączeniem wytwarzania energii elektrycznej przy współspalaniu biomasy, która to działalność jest przypisana do segmentu Wytwarzania). Działalność w segmencie OZE prowadzona jest przez TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. oraz jej spółki zależne: Bels Investment Sp. z o.o. i Megawat Marszewo Sp. z o.o. - wszystkie z siedzibą w Jeleniej Górze;
- Segment Dystrybucji, obejmujący dystrybucję energii elektrycznej z wykorzystaniem sieci dystrybucyjnych położonych w południowej Polsce. Działalność w ramach segmentu Dystrybucji grupy TAURON prowadzona jest przez spółkę TAURON Dystrybucja S.A. z siedzibą w Krakowie - w oparciu o dziesięć oddziałów w Będzinie, Bielsku-Białej, Częstochowie, Jeleniej Górze, Krakowie, Legnicy, Opolu, Tarnowie, Wałbrzychu i Wrocławiu.
- Segment Sprzedaży, obejmujący sprzedaż energii elektrycznej do klientów końcowych oraz handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót i zarządzanie uprawnieniami do emisji CO₂ oraz prawami majątkowymi ze świadectw pochodzenia. Działalność w tym obszarze prowadzona jest przez spółki: TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, Polską Energię - Pierwszą Kompanię Handlową Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach, TAURON Czech Energy s.r.o. z siedzibą w Ostrawie (Czechy) oraz TAURON.
- Segment Pozostałych obejmuje produkcję, dystrybucję i sprzedaż ciepła – działalność w tym obszarze prowadzona jest przez TAURON Ciepło S.A. z siedzibą w Katowicach oraz wydobywanie, kruszenie i rozdrabnianie skał wapiennych oraz wydobywanie kamienia dla potrzeb budownictwa – działalność realizowana przez Kopalnię Wapienia „Czatkowice” Sp. z o.o. z siedzibą w Krzeszowicach.

GZE – pasywny uczestnik koncentracji. Główny akcjonariuszem GZE jest Vattenfall AB z siedzibą w Sztokholmie (Szwecja), który posiada 99,98% akcji spółki. Podstawową działalność GZE stanowi zarządzanie udziałami i akcjami w spółkach zależnych oraz zarządzanie nadwyżką finansową. Poprzez swoje spółki zależne GZE (wszystkie z siedzibą w Gliwicach) prowadzi działalność w następującym zakresie:

- Vattenfall Wolin-North Sp. z o.o. – wytwarzanie i sprzedaż energii elektrycznej generowanej w farmie wiatrowej zlokalizowanej w Zagórzu koło Wolina,
- Vattenfall Distribution Poland S.A. – dystrybucja energii elektrycznej na Górnym Śląsku – operator systemu dystrybucyjnego (OSD),

- Vattenfall Network Services Poland Sp. z o.o. – utrzymanie i eksploatacja sieci elektroenergetycznej na Górnym Śląsku,
- Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. – sprzedaż i marketing energii elektrycznej,
- Vattenfall Business Services Poland Sp. z o.o. (spółka ta obecnie nie należy do grupy kapitałowej GZE, ale będzie do niej należała w dniu zamknięcia transakcji) – prowadzenie zintegrowanego centrum usług wspólnych,
- Vattenfall Generation Poland Sp. z o.o. – spółka nie prowadzi działalności operacyjnej.

Ponadto na terytorium RP działalność prowadzą inne spółki zależne Vattenfall AB (wszystkie z siedzibą w Warszawie), które nie są przedmiotem niniejszej koncentracji, tj. Vattenfall Poland Sp. z o.o. (reprezentuje interesy grupy Vattenfall w Polsce) oraz Vattenfall Energy Trading Sp. z o.o. (handel energią elektryczną), które pozostaną w grupie Vattenfall oraz Vattenfall Heat Poland Sp. z o.o. (wytwarza ciepło sieciowe dla Warszawy i okolic), która stanowi przedmiot warunkowej umowy sprzedaży spółce PGNiG S.A. z siedzibą w Warszawie.

Podstawa prawna i opis koncentracji

Planowana koncentracja została zgłoszona w trybie art. 13 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej i polega na przejęciu przez TAURON bezpośredniej kontroli nad GZE (99,98% akcji w kapitale zakładowym) oraz pośredniej - nad jej spółkami zależnymi: Vattenfall Distribution Poland S.A., Vattenfall Generation Poland Sp. z o.o., Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o., Vattenfall Network Services Poland Sp. z o.o. oraz Vattenfall Wolin-North Sp. z o.o. Ponadto Zgłaszający przejmie kontrolę nad Vattenfall Business Services Poland Sp. z o.o., która w dniu zamknięcia transakcji będzie kontrolowana przez GZE.

Podstawą zgłoszenia jest umowa sprzedaży z dnia 23 sierpnia 2011 r. zawarta przez Vattenfall AB oraz TAURON.

Deklarowanymi przyczynami koncentracji są:

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt I]

Charakterystyka sektora elektroenergetycznego w Polsce

W ramach sektora elektroenergetycznego wyodrębnić można następujące podstawowe obszary działalności: wytwarzanie, przesył, dystrybucja, obrót hurtowy oraz obrót detaliczny.

I. Wytwarzanie

W ramach wytwarzania można wyodrębnić elektrownie konwencjonalne, które wytwarzają energię przy wykorzystaniu nieodnawialnych źródeł energii (przede wszystkim węgiel kamienny i węgiel brunatny) oraz elektrownie niekonwencjonalne, wykorzystujące odnawialne źródła energii (przede wszystkim elektrownie wodne oraz wiatrowe, przy czym energię elektryczną ze źródeł odnawialnych generują również źródła konwencjonalne, wykorzystując do tego np. biomasę). W ramach elektrowni konwencjonalnych można wyodrębnić elektrownie systemowe, zwane także elektrowniami zawodowymi oraz elektrownie przemysłowe. W 2010 r. moc zainstalowana w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym (KSE) wyniosła, podobnie jak w latach poprzednich - 35.756 MW, przy średnim rocznym zapotrzebowaniu na moc na poziomie 21.405 MW oraz maksymalnym zapotrzebowaniu na poziomie 25.449 MW (co oznacza wzrost odpowiednio o: 3.8% i 3.5% w stosunku do 2009 r.). Od kilku lat następuje regularny wzrost produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje nt. produkcji ogółem energii elektrycznej w Polsce w latach 2009-2010 z podziałem na poszczególne źródła wytwarzania.

Tabela nr 1

Segment	Produkcja energii [GWh]		Struktura wytwarzania [%]	
	2009	2010	2009	2010
Produkcja w kraju ogółem	151.697	157.414	100,0	100,0
w tym:				
- elektrownie zawodowe	143.509	147.693	94,6	93,8
w tym:				
- elektrownie ciepłne:	140.816	144.530	98,1	97,9
z tego:				
- węgiel kamienny	81.640	86.211	56,9	58,4
- węgiel brunatny	50.353	48.774	35,1	33,0
- gaz	4.664	4.560	3,2	3,1

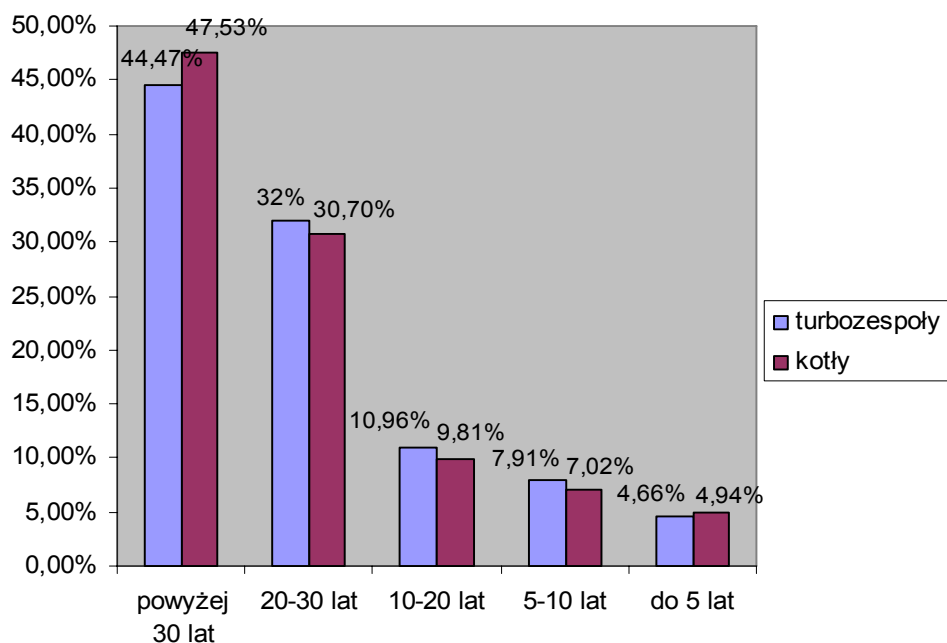
- współspalanie	4.159	4.985	2,9	3,4
- elektrownie wodne	2.683	3.153	1,9	2,1
- elektrownie przemysłowe	6.589	7.502	4,3	4,8
w tym:				
- gazowe	392	489	5,9	6,5
- biogazowe	7	12	0,1	0,2
- na biomasę	732	841	11,1	11,2
- elektrownie pozostałe	1.598	2.219	1,1	1,4

Źródło: „Informacja statystyczna o energii elektrycznej”; grudzień 2010, ARE SA, Biuletyn miesięczny Nr 12 (204), 2011

Znaczna część mocy wytwórczych w polskim systemie elektroenergetycznym jest w dużym stopniu wyeksploatowana. Do poprawy sytuacji w tym zakresie, za sprawą nowych inwestycji w moce wytwórcze, miała przyczynić się tzw. konsolidacja pionowa w energetyce (połączenie wytwórców i dystrybutorów energii elektrycznej). Od przeprowadzenia konsolidacji, sytuacja w tym zakresie nie uległa jednak istotnemu polepszeniu.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wiekową jednostek wytwórczych w Polsce.

Wykres nr 1

Źródło: „Informacja Rządu o aktualnej sytuacji i perspektywach polskiej energetyki”, dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 grudnia 2010 r.

W celu stymulowania rozwoju określonych źródeł wytwarzania energii elektrycznej i wzrostu produkcji energii w tych źródłach wprowadzono system certyfikatów. Obecnie w Polsce systemem certyfikatów są objęte następujące rodzaje źródeł:

- źródła odnawialne – zielone certyfikaty,
- źródła wytwarzające energię elektryczną w procesie kogeneracji, spalające paliwa węglowe – czerwone certyfikaty,
- źródła wytwarzające energię elektryczną w procesie kogeneracji o mocy zainstalowanej poniżej 1 MW lub spalające paliwa gazowe – żółte certyfikaty,
- źródła wykorzystujące gaz z odmetanowania kopalń lub biogaz z przetwarzania biomasy – fioletowe certyfikaty.

System ten uprawnia producenta określonego, wskazanego powyżej rodzaju energii elektrycznej do otrzymania świadectw pochodzenia – tzw. certyfikatów. Popyt na świadectwa generowany jest przez przedsiębiorstwa energetyczne sprzedające energię do odbiorców finalnych. Zgodnie bowiem z obowiązującym obecnie prawem, są one zobowiązane do przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE certyfikatów w ilości odpowiadającej części sprzedanej energii elektrycznej do odbiorców finalnych lub poniesienia opłaty zastępczej. Ilość koniecznych do umorzenia certyfikatów wynika z ogólnie ustalonego obowiązku procentowego w stosunku do wolumenu energii sprzedanej do odbiorców końcowych. System certyfikatów zakłada możliwość spełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia poprzez uiszczenie opłaty zastępczej na konto NFOŚiGW (Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Jej wielkość jest ustalana przez Prezesa URE.

II. Przesył energii elektrycznej

Operatorem Systemu Przesyłowego (OSP) w Polsce jest PSE Operator S.A. Obowiązkiem OSP jest zapewnienie bezpiecznej i ekonomicznej pracy Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE). Spółka ta przesyła energię elektryczną sieciami najwyższych napięć tj. 220 kV i 400 kV i zarządza rynkiem bilansującym (bilansowanie systemu polega na równoważeniu zapotrzebowania na energię elektryczną z jej dostawami) oraz ograniczeniami systemowymi w celu zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego. OSP jest również odpowiedzialny za udostępnianie zdolności przesyłowych w celu wymiany transgranicznej energii elektrycznej.

III. Dystrybucja energii elektrycznej

Z dniem 1 lipca 2007 r. nastąpił rozdział działalności dystrybucyjnej (dostarczania energii elektrycznej odbiorcom końcowym m.in. gospodarstwom domowym, zakładom przemysłowym itp.) od działalności polegającej na sprzedaży energii elektrycznej. Rolę dystrybutorów pełnią wyodrębnieni w ramach grup energetycznych operatorzy systemów dystrybucyjnych (OSD). OSD są operatorami sieci 110 kV oraz średniego i niskiego napięcia. Działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej na terenie Polski prowadzą przede wszystkim PGE (PGE Dystrybucja S.A.) – wschodnia i centralna Polska, TAURON (TAURON Dystrybucja S.A.) – południowa Polska, Energa (ENERGA-Operator S.A.) – północna Polska, Enea (ENEA Operator Sp. z o.o.) - środkowo – zachodnia Polska, Vattenfall (Vattenfall Distribution Poland S.A.) – aglomeracja śląska oraz RWE (RWE Stoen Operator Sp. z o.o.) – miasto stołeczne Warszawa.

Poniższa mapa przedstawia obszar działania głównych spółek dystrybucyjnych.

Mapa nr 1

Źródło: <http://www.cire.pl/rynekenergii/ze.php>

Działalność dystrybucyjna pozostałych podmiotów ograniczona jest do niewielkich obszarów. Przykładowo - PKP Energetyka Sp. z o.o. świadczy usługi dystrybucyjne na obszarach położonych w pobliżu sieci kolejowej PKP.

IV. Obrót energią elektryczną

Obrót hurtowy

W zakresie obrotu energią elektryczną w Polsce można wyróżnić obrót hurtowy oraz obrót detaliczny. Hurtowy obrót energią elektryczną odbywa się na następujących segmentach:

- konkurencyjnym, obejmującym w szczególności:
 - kontrakty bilateralne - zawierane pomiędzy wytwórcami energii a przedsiębiorcami prowadzącymi obrót energią oraz odbiorcami energii oraz
 - Towarową Giełdę Energii S.A. - handel z fizyczną dostawą energii elektrycznej realizowany jest poprzez tzw. Rynek Dnia Następnego (spotowy) oraz Rynek Terminowy Energii Elektrycznej. Notowania na Rynku Dnia Następnego odbywają się codziennie i prowadzone są na dzień przed dobą, składającą się z 24 – godzinnych okresów rozliczeniowych, w której następuje fizyczna dostawa energii. W ramach rynku terminowego uczestnicy mogą zawierać kontrakty terminowe (tygodniowe, miesięczne, kwartalne oraz roczne) na dostawę energii elektrycznej, w której sprzedający (wystawca kontraktu) zobowiązuje się do dostarczenia energii elektrycznej w określonym terminie w przyszłości i po określonej cenie, a kupujący zobowiązuje się do nabycia energii elektrycznej w określonym terminie i po określonej cenie.
- tzw. rynku bilansującym – miejscu, gdzie dochodzi do zrównoważenia podaży i popytu energii elektrycznej. Jak już wspomniano rynkiem tym zarządza PSE Operator S.A.

W latach poprzednich zdecydowana większość energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym sprzedawana była w kontraktach bilateralnych (ponad 90 %). W 2009 r. sprzedaż na giełdzie stanowiła ok. 2,07 %. W dniu 11 marca 2010 r. weszły jednak w życie nowe przepisy w ustawie – Prawo energetyczne nakładające na wytwórców energii obowiązki w zakresie sprzedaży energii elektrycznej. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej zostały zobowiązane do sprzedaży nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku (począwszy od 9 sierpnia 2010 roku) na giełdach towarowych. Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii

elektrycznej i mające prawo do otrzymania środków na pokrycie kosztów osieroconych (powstałych w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych) zostały natomiast zobowiązane sprzedawać wytworzoną energię elektryczną nie objętą obowiązkiem giełdowym w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii w drodze otwartego przetargu, na internetowej platformie handlowej na rynku regulowanym lub na giełdach towarowych. Wprowadzenie tych przepisów spowodowało przesunięcie części sprzedaży energii elektrycznej odbywającej się w ramach kontraktów bilateralnych do segmentu giełdowego. Wolumen obrotu na pakiecie TGE SA wyniósł w roku 2010 łącznie 81.7 TWh (uwzględniając wielokrotny obrót energią) wobec 3,07 TWh w 2009 r., co stanowiło połowę krajowej produkcji energii elektrycznej oraz połowę całkowitego jej zużycia w 2010 r. Niemniej wzrost tego wolumenu w 2010 r. dotyczył głównie kontraktów terminowych zawieranych na 2011 r. Sprzedaż na giełdzie w roku 2010 stanowiła 4,2 % całkowitej sprzedaży przez wytwórców energii elektrycznej w Polsce. Zgodnie ze „*Sprawozdaniem z działalności Prezesa URE w 2010 r.*”¹, dzięki wzrastającej dynamice obrotów na TGE SA, polski rynek uzyskał wystarczającą płynność by udostępnić podmiotom trzecim pierwsze połączenie transgraniczne z rynkiem skandynawskim poprzez tzw. mechanizm *market coupling* (metoda udostępniania transgranicznych mocy przesyłowych) na rynkach giełd Nordpool Spot i TGE SA., umożliwiając tym samym sprzedaż wytwarzanej energii na inne rynki oraz zakupu energii z rynków sąsiadujących. W chwili obecnej moc dostępna na połączeniu stałoprądowym kablowym łączącym Polskę i Szwecję (SwePol Link) wynosi jednak jedynie 600 MW.

Obrót detaliczny

Uczestnikami rynku detalicznego, obok odbiorców końcowych (zarówno w gospodarstwach domowych, jak i przedsiębiorstwach), są przedsiębiorstwa zarządzające siecią dystrybucyjną (OSD) i sprzedawcy energii elektrycznej (przedsiębiorstwa obrotu energią). Zgodnie z ww. sprawozdaniem URE największy udział w sprzedaży energii elektrycznej mają tzw. sprzedawcy „zasiedziali” (ang. *incumbent supplier*), którzy pozostali po wyodrębnieniu operatorów sieci dystrybucyjnej. Pełnią oni funkcję sprzedawców z urzędu względem odbiorców w gospodarstwach domowych, którzy nie zdecydowali się na wybór nowego sprzedawcy. Na rynku energii elektrycznej działają ponadto inni sprzedawcy (ok. dwudziestu aktywnych uczestników), nie wywodzący się ze struktur dawnych spółek dystrybucyjnych, natomiast ok. 200 innych sprzedawców to pionowo zintegrowane

¹ Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki 02/2011, nr 2 (76) 30 czerwca 2011, str. 18

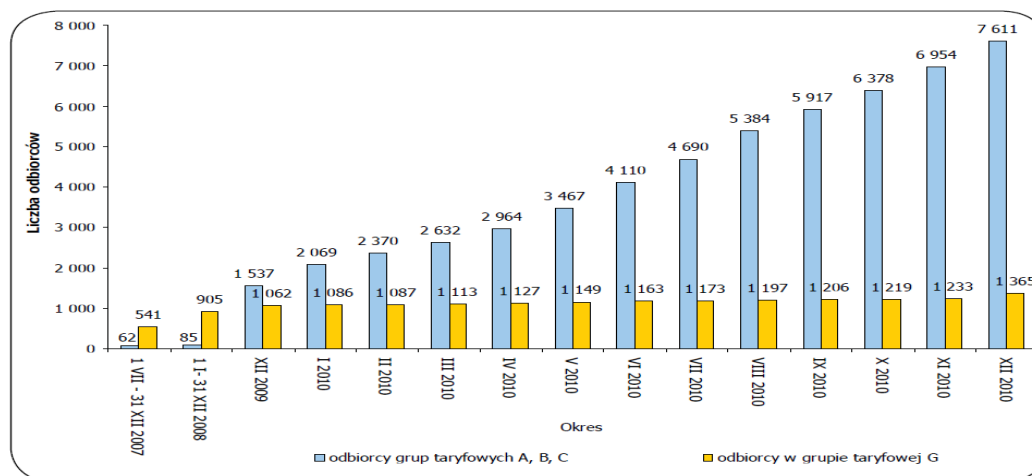
przedsiębiorstwa energetyki przemysłowej, świadczące oprócz sprzedaży także usługę dystrybucyjną. Natomiast ogólna liczba podmiotów posiadających koncesję na obrót energią elektryczną wynosi ok. 300.

Po stronie popytowej rynku detalicznego energii elektrycznej znajduje się ok. 16,5 mln odbiorców końcowych, spośród których nieco ponad 82% stanowią gospodarstwa domowe. Jednocześnie wolumen sprzedaży energii dla tej grupy nie jest wysoki i stanowi w sumie nieco ponad 25% całkowitej sprzedaży energii elektrycznej. Pomimo, iż od 1 lipca 2007 r. odbiorcom końcowym energii elektrycznej przysługuje prawo wyboru sprzedawcy, na rynku w dalszym ciągu utrzymuje się sytuacja „przywiązania” konsumentów do dotychczasowych sprzedawców i bardzo niewielka skala ich zmiany (choć ilość odbiorców, którzy skorzystali z tego uprawnienia była w 2010 r. niespełna 3,5 krotnie większa w stosunku do stanu z 2009 r.). Przyczyną niekorzystania z prawa do zmiany sprzedawcy jest przede wszystkim brak alternatywnych ofert w tym segmencie. Cena zatwierdzona przez Prezesa URE dotyczy bowiem wyłącznie odbiorców przyłączonych do sieci wskazanego w decyzji operatora i nie stanowi oferty dla odbiorców spoza tej sieci. Sprzedawcy inni niż sprzedawca z urzędu nie oferują energii tej grupie odbiorców lub oferują ją po wyższej cenie. To z kolei jest skutkiem tego, że ceny określone w taryfach są niższe niż te, które funkcjonują na rynku konkurencyjnym. Inną natomiast barierą jest brak możliwości podpisywania przez odbiorców w gospodarstwach domowych umów kompleksowych, po podjęciu decyzji o zmianie sprzedawcy. Umowy kompleksowe łączą w sobie postanowienia umowy sprzedaży energii elektrycznej z postanowieniami umowy świadczenia usług dystrybucji. Zmiana sprzedawcy wiąże się z koniecznością rozdzielenia tych umów, co z kolei implikuje konieczność otrzymywania dwóch rachunków (od sprzedawcy i od operatora systemu dystrybucyjnego). Przy stosunkowo nieznacznej oszczędności wynikającej ze zmiany sprzedawcy odbiorca ponieść musi koszt związany z opłaceniem dwóch rachunków, co w znacznej mierze konsumuje oszczędności, płynące ze zmiany sprzedawcy. Otrzymywanie przez odbiorców dwóch rachunków jest niewątpliwie barierą w procesie zmiany sprzedawcy i stawia w uprzywilejowanej pozycji dotychczasowego sprzedawcę (sprzedawcę zasiedziałego, oferującego usługę kompleksową).

Realizacja usługi na zasadzie kompleksowej jest wprawdzie możliwa dla każdego sprzedawcy, jednakże musi on wcześniej uzgodnić warunki współpracy i wzajemnych rozliczeń z operatorem systemu dystrybucyjnego (w tzw. generalnej umowie dystrybucyjnej - GUD).

Korzystanie z prawa wyboru sprzedawcy (lata 2007 – 2010):

Wykres nr 2

Źródło: Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki 02/2011, nr 2 (76) 30 czerwca 2011, s. 26

Stanowisko Prezesa URE

Zdaniem Prezesa URE niniejsza koncentracja nie wpłynie na zmianę siły rynkowej przedsiębiorstw krajowego sektora wytwarzania energii elektrycznej. Głównym powodem takiego stanu rzeczy jest fakt, że przejmowana przez TAURON spółka nie posiada aktywów wytwórczych. Zatem struktura strony podażowej powinna być po połączeniu zbliżona do obecnej.

Oceniając wpływ koncentracji na sytuację na rynku hurtowym Prezes URE wskazał, iż rynek obrotu energią elektryczną pozostaje wysoce skoncentrowany. Handel energią elektryczną na rynku hurtowym cechuje się dużą koncentracją, szczególnie wewnątrz skonsolidowanych pionowo grup kapitałowych, a kontrakty dwustronne są główną formą handlu hurtowego energią elektryczną. Po połączeniu Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. będzie prawdopodobnie zaopatrywana w energię elektryczną przez TAURON (podobnie jak obecnie Tauron Sprzedaż Sp. z o.o.). Tak więc nie należy się spodziewać, że Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. zaistnieje na rynku hurtowym. Niemniej jednak na skutek konsolidacji spodziewany jest wzrost udziału TAURON na rynku hurtowym, gdyż na tym rynku będzie on nabywał energię elektryczną dla odbiorców końcowych zaopatrywanych zarówno przez Tauron Sprzedaż Sp. z o.o., jak i Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o.

Na rynku detalicznym w dalszym ciągu utrzymuje się sytuacja „przywiązania” odbiorców w gospodarstwach domowych do dotychczasowych sprzedawców i mała skala ich zmiany. Zatem rynek właściwy należy poddać analizie jako rynek sprzedaży detalicznej

w segmencie odbiorców przemysłowych (odbiorcy A, B i C). Przejęcie GZE przez TAURON niesie zdaniem Prezesa URE ze sobą ryzyko wpływu na wzrost wskaźnika zmiany sprzedawcy. Jeśli ograniczona zostanie propozycja ofertowa, może nastąpić spadek liczby ofert na rynku.

W ocenie Prezesa URE przejęcie GZE przez TAURON będzie miało wpływ na udział sprzedaży do odbiorców końcowych poszczególnych sprzedawców oraz strukturę tej sprzedaży. Poniżej zamieszczone tabele zawierają informacje dotyczące udziałów rynkowych największych sprzedawców energii elektrycznej oraz struktury sprzedaży do odbiorców końcowych przed i po przejęciu GZE przez TAURON, przekazane przez Prezesa URE.

Udziały rynkowe największych sprzedawców energii elektrycznej przedstawia poniższa tabela nr 2.

Tabela nr 2

Sprzedawcy	Przed przejęciem	Po przejęciu
	Udział w sprzedaży do odbiorców końcowych [%]	Udział w sprzedaży do odbiorców końcowych [%]
PGE Obrót S.A.	24,8	24,8
TAURON Polska Energia S.A.	24,7	30,4
ENERGA - Obrót S.A.	15,7	15,7
Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o.	5,7	
ENEA S.A.	13,8	13,8
RWE Polska S.A.	5,7	5,7

Strukturę sprzedaży do odbiorców końcowych przed przejęciem GZE przez TAURON przedstawia poniższa tabela nr 3.

Tabela nr 3

Sprzedawcy	Udział w sprzedaży do odbiorców końcowych		
	≥ 2GWh	50 MWh — 2GWh	≤ 50 MWh
RWE Polska S.A.	5,6	7,9	4,7
ENEA S.A.	9,8	17,7	16,7
ENERGA - Obrót S.A.	12,0	18,0	19,2
Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o.	13,2	6,2	5,3
TAURON Polska Energia S.A.	29,8	22,0	26,0
PGE Obrót S.A.	22,1	26,1	27,4

Prognozę struktury sprzedaży do odbiorców końcowych po przejęciu GZE przez TAURON przedstawia poniższa tabela nr 4.

Tabela nr 4

Sprzedawcy	Udział w sprzedaży do odbiorców końcowych		
	≥ 2GWh	50 MWh - 2GWh	≤ 50 MWh
RWE Polska S.A.	5,6	7,9	4,7
ENEA S.A.	9,8	17,7	16,7
ENERGA – Obrót S.A.	12,0	18,0	19,2
PGE Obrót S.A.	22,1	26,1	27,4
TAURON Polska Energia S.A. VSP Sp. z o.o.	42,9	28,2	31,3

Z przedstawionych danych wynika, że udział grupy TAURON po przejęciu GZE w sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców wyniesie ok. 31 % (w tym TAURON ok. 25 %, GZE ok. 6 %), natomiast udział w sprzedaży energii elektrycznej do największych odbiorców przemysłowych ukształtuje się na poziomie nawet ok. 43 % (w tym TAURON ok. 30 %, GZE ok. 13 %). Prezes URE zaznaczył jednakże, że jest to segment odbiorców najlepiej przygotowanych do aktywnego uczestniczenia w rynku energii elektrycznej.

Analizując zestawienie średnich cen sprzedaży energii elektrycznej dla poszczególnych grup odbiorców w 2010 r. Prezes URE wskazał, że średnia cena stosowana przez Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. dla odbiorców w gospodarstwach domowych była [tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 2 do niniejszej decyzji w pkt I] % od średniej ceny oferowanej przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. jest jednym z dwóch sprzedawców z urzędu (oprócz RWE Polska S.A.), którzy obecnie nie mają zatwierdzonej przez Prezesa URE taryfy dla grupy G pomimo istnienia obowiązku przedstawiania taryf dla energii elektrycznej do zatwierdzenia Prezesowi URE przez sprzedawców z urzędu. Obowiązek ten zostanie utrzymany także w 2012 roku. Przejęcie GZE przez TAURON w ocenie Prezesa URE może mieć zatem wpływ na zmianę polityki cenowej polegającej na zmniejszeniu atrakcyjności ofert dla odbiorców z sieci niskiego napięcia (np. drobny biznes), kosztem kształtowania się średnich cen energii elektrycznej dla odbiorców w gospodarstwach domowych na niższym poziomie.

Prezes URE poddał także pod rozważenie aby Prezes Urzędu przy podejmowaniu ewentualnej decyzji o przejęciu GZE przez TAURON wziął pod uwagę możliwość wykorzystania służącego mu prawa określonego w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i nałożenia na koncentrowane przedsiębiorstwa obowiązków ograniczających

ich siłę rynkową np. decyzji nakazującej udział w transakcjach giełdowych. Jednocześnie w ocenie Prezesa URE przy ewentualnej zgodzie na koncentrację, wydaje się uzasadnione rozważenie spełnienia przez TAURON dodatkowego warunku, jakim jest zmiana wizerunku połączonego operatora systemu dystrybucyjnego oraz sprzedawcy z urzędu (tzw. „rebranding”). Zdaniem Prezesa URE jest to szczególnie ważne ze względu na jednolite postrzeganie grupy TAURON (TAURON Dystrybucja S.A. i TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.) przez odbiorców, co Regulator ocenia jako zjawisko negatywne z punktu widzenia potrzeby budowania odrębnego wizerunku OSD — podmiotu neutralnego na rynku. Nazwa operatora systemu dystrybucyjnego nie powinna się bowiem kojarzyć z nazwą grupy kapitałowej TAURON a w szczególności z nazwą sprzedawcy z urzędu działającego na terenie tego operatora.

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ

W myśl art. 4 pkt 9 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (*rynek produktowy*) i terytorium (*rynek geograficzny*).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w *sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 134, poz. 937), a także działalność prowadzoną przez uczestników koncentracji, organ antymonopolowy stwierdził, co następuje:

- a) w przedmiotowej koncentracji rynkiem właściwym, na który koncentracja wywiera wpływ **w układzie horyzontalnym** jest krajowy rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż działalność uczestników koncentracji pokrywa się na:

- krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej,
- krajowym rynku obrotu hurtowego energią elektryczną,

- krajowym rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej
 - krajowym rynku obrotu tzw. zielonymi certyfikatami,
- przy czym ich łączny udział przekracza próg 20 % wyłącznie na krajowym rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej.

Poniżej zostało przedstawione uzasadnienie określenia poszczególnych rynków wspólnych w aspekcie produktowym i geograficznym oraz zamieszczona ich charakterystyka.

1. Rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej

Energia elektryczna nie ma substytutów, tym samym stanowi odrębny rynek w aspekcie produktowym. W aspekcie geograficznym w swoich dotychczasowych decyzjach Prezes Urzędu definiował rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, jako krajowy, obejmujący terytorium Polski². Argumentami przemawiającymi za takim określeniem rynku był z jednej strony brak przeszkód, aby energia elektryczna wytwarzana w jednym regionie kraju była kupowana przez odbiorcę z innego regionu (większość mocy w zakresie wytwarzania energii elektrycznej zainstalowanych jest na południu Polski, energia z tego regionu sprzedawana jest natomiast w całej Polsce). Z drugiej natomiast strony organ antymonopolowy uwzględnił istniejące bariery co najmniej natury technicznej (zbyt mała przepustowość sieci transgranicznych) aby można było uznać, iż rynek ten jest szerszy niż krajowy. Należy podkreślić, iż Zgłaszający podziela takie określenie rynku zarówno od strony produktowej jak i geograficznej.

Wielkość rynku, wielkość sprzedaży uczestników koncentracji na rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej oraz ich udziały w latach 2009-2010 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5

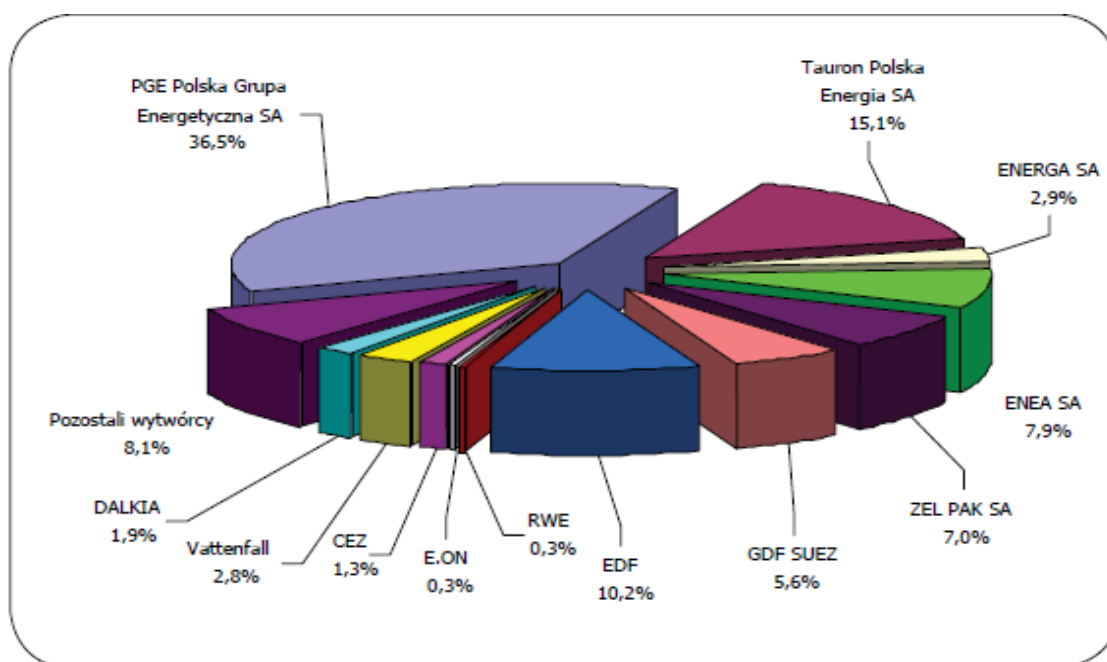
[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 2]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych Agencji Rynku Energii S.A.

² Np. decyzje Prezesa Urzędu z dnia 13 stycznia 2011 r. Nr 1/2011, z dnia 22 grudnia 2006 r. Nr 163/2006 oraz z dnia 16 lutego 2007 r. Nr DOK – 19/07.

Poniższy wykres przedstawia strukturę podmiotową wytwarzania energii elektrycznej w Polsce w roku 2010.

Wykres nr 3

Źródło: Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki 02/2011, nr 2 (76) 30 czerwca 2011, s. 14

Z powyższych danych wynika, iż łączny udział uczestników koncentracji w krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania od obrotu energii elektrycznej kształtuje się na poziomie ok. 15 %, przy czym udział ten wynika przede wszystkim z dotychczasowego udziału jaki na tym rynku posiada Grupa Tauron.

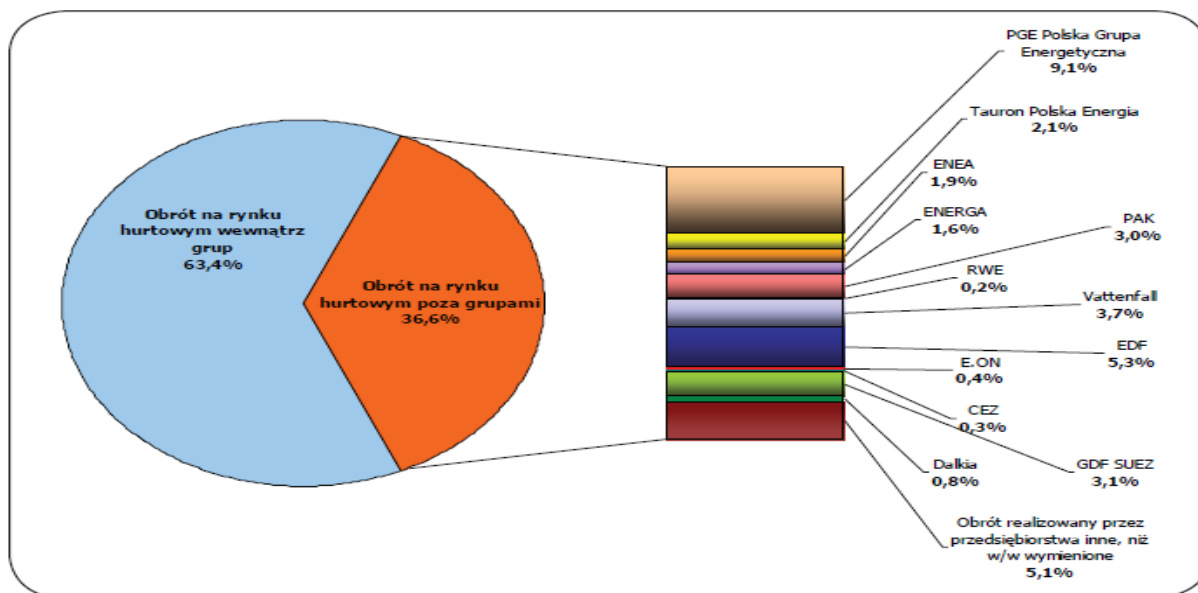
2. Rynek obrotu hurtowego energią elektryczną

Rynek obrotu hurtowego energią elektryczną stanowi następny szczebel obrotu w stosunku do wytwarzania energii elektrycznej. W aspekcie geograficznym, analogicznie jak w przypadku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej należy uznać, iż obejmuje on obszar Polski. Z jednej strony nie ma bowiem przeszkód, aby energia elektryczna wytwarzana w jednym regionie kraju była kupowana przez odbiorcę z innego regionu (większość mocy w zakresie energii elektrycznej zainstalowanych jest na południu Polski, energia pochodząca stąd sprzedawana jest natomiast w całej Polsce). Z drugiej strony istnieją bariery, co najmniej natury technicznej (zbyt mała przepustowość sieci transgranicznych), aby można było uznać, iż rynek ten jest szerszy niż krajowy. Na krajowym

rynku obrotu hurtowego energią elektryczną oferują wytwórcy (elektrownie, elektrociepłownie) oraz przedsiębiorstwa obrotu.

Obrót hurtowy energią elektryczną w 2010 r. w Polsce kształtował się następująco:

Wykres nr 4

Źródło: Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki 02/2011, nr 2 (76) 30 czerwca 2011, s. 16

Odnosząc się do ww. wykresu należy zwrócić uwagę, iż jedynym podmiotem grupy Vattenfall działającym na rynku obrotu hurtowego energią elektryczną jest spółka Vattenfall Energy Trading Sp. z o.o., która jednak nie podlega przejęciu w ramach przedmiotowej koncentracji.

Sprzedaż uczestników z uwzględnieniem obrotu hurtowego wewnątrz grup kapitałowych przedstawia się następująco:

Tabela nr 6

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 3]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych Agencji Rynku Energii S.A.

Z powyższych danych wynika, iż łączny udział uczestników koncentracji w krajowym rynku obrotu hurtowego energią elektryczną kształtuje się na poziomie ok. [tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 4] %. Udział ten podobnie jak w przypadku krajowego rynku wytwarzania i wprowadzania od obrotu energii elektrycznej wynika przede wszystkim z dotychczasowego udziału posiadanego przez Grupę Tauron.

3. Krajowy rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej

3.1. Rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej w aspekcie produktowym

Wśród odbiorców detalicznych, jak już wcześniej wskazano można wyróżnić tzw. odbiorców taryfowych z grupy G (tzn. gospodarstwa domowe), które kupują energię na podstawie umowy sprzedaży po cenie zatwierdzonej przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w taryfie przedsiębiorstwa energetycznego będącego dostawcą energii oraz pozostałych odbiorców (instytucjonalnych, przemysłowych). W przypadku odbiorców pozataryfowych nie ma w chwili obecnej większych barier, aby ich dostawcami byli przedsiębiorcy z różnych regionów Polski. Natomiast konkurencja w zakresie sprzedaży detalicznej odbiorcom energii elektrycznej z grupy G jest obecnie w istotnym stopniu ograniczona, przede wszystkim z powodu takich przyczyn jak:

- brak alternatywnych ofert w tym segmencie (cena zatwierdzona przez Prezesa URE dotyczy wyłącznie odbiorców przyłączonych do sieci poszczególnych OSD i nie stanowi oferty dla odbiorców spoza tej sieci. Sprzedawcy inni niż sprzedawca z urzędu nie oferują energii tej grupie odbiorców lub oferują ją po wyższej cenie) oraz
- brak możliwości podpisywania przez odbiorców w gospodarstwach domowych umów kompleksowych, po podjęciu decyzji o zmianie sprzedawcy. Realizacja usługi na zasadzie kompleksowej jest wprawdzie możliwa dla każdego sprzedawcy, jednakże musi on wcześniej uzgodnić warunki współpracy i wzajemnych rozliczeń z operatorem systemu dystrybucyjnego. Na sytuację przywiązania odbiorców w gospodarstwach domowych do dotychczasowych sprzedawców i małą skalę zmiany sprzedawcy wskazuje również Prezes URE.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie organu antymonopolowego z szeroko rozumianego rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej można wydzielić segment sprzedaży odbiorcom przemysłowym, instytucjonalnym oraz pozostałym nie zaliczonym do grupy G oraz segment sprzedaży odbiorcom należącym do grupy G.

3.2. Rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej w aspekcie geograficznym

W przypadku odbiorców pozataryfowych nie ma w tej chwili żadnych barier, aby ich dostawcami byli przedsiębiorcy z różnych regionów Polski, co umożliwia zasada TPA (prawo do swobodnego wyboru sprzedawcy energii elektrycznej). Ceny energii elektrycznej w grupie odbiorców przemysłowych kształtowane są w sposób konkurencyjny (ceny rynkowe).

Z punktu widzenia prawnego i technicznego także odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwach domowych mają od dnia 1 lipca 2007 r. możliwość swobodnego wyboru sprzedawcy energii elektrycznej, zaś sprzedawcy energii mają prawną i techniczną możliwość sprzedaży energii elektrycznej wszystkim odbiorcom w gospodarstwach domowych w Polsce, niezależnie od ich lokalizacji i niezależnie od tego, do której sieci dystrybucyjnej są przyłączeni. Okoliczności te przemawiają za uznaniem, że rynek sprzedaży energii elektrycznej także w odniesieniu do odbiorców w gospodarstwach domowych jest, w wymiarze geograficznym, rynkiem krajowym.

Mając na względzie, opisane powyżej w pkt 3.1. uwarunkowania, rynek w aspekcie geograficznym dla segmentu sprzedaży detalicznej energii elektrycznej odbiorcom spoza grupy G powinien obejmować obszar Polski, natomiast dla segmentu sprzedaży detalicznej energii elektrycznej odbiorcom z grupy G, do czasu usunięcia wskazanych powyżej barier, powinien zostać określony jako obszar na którym działalność prowadzą tzw. sprzedawcy z urzędu. W takim przypadku udział tych sprzedawców wynosiłby w praktyce 100%.

Na potrzeby niniejszego postępowania organ antymonopolowy, postanowił nie wyodrębniać jednak osobnych rynków detalicznej sprzedaży energii elektrycznej dla grupy G oraz pozostałych grup odbiorców. Wynika to głównie z faktu, że osobna analiza obu rynków nie wpłynęłaby w istotny sposób na ocenę siły rynkowej przedsiębiorcy i jej wzmocnienia po koncentracji (m.in. podobne udziały rynkowe na całkowitym rynku sprzedaży detalicznej i na wyodrębnionym rynku sprzedaży energii do odbiorców spoza grupy G), jak również nie zmieniłaby oddziaływania koncentracji w układzie wertykalnym.

3.3. Struktura podmiotowa rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej³

Sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym przez grupę TAURON wg grup odbiorców przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 5]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych Agencji Rynku Energii S.A.

³ Na potrzeby przedstawienia struktury podmiotowej segmentu rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej odbiorcom taryfowym grupy G Zgłaszający utożsamiał tę grupę z odbiorcami – gospodarstwami domowymi. Taryfa G ma także zastosowanie wobec lokali mających charakter zbiorowego zamieszkania: domy akademickie, internaty, plebanie, kanonie, wikariaty, rezydencje biskupie, koszały wojskowe, domy opieki społecznej, hospicja, domy dziecka – oraz pomieszczeń służących potrzebom socjalno-bytowym.

Sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym przez GZE wg grup odbiorców w latach 2009 – 2010 przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku do niniejszej decyzji w pkt 6]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych Agencji Rynku Energii S.A.

Łączne udziały uczestników koncentracji w rynku sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym przedstawia poniższa tabela nr 9.

Tabela nr 9

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 7]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych Agencji Rynku Energii S.A.

Z powyższych tabel nr 7 – 9 wynika, iż łączny udział uczestników koncentracji w 2010 roku (ilościowo i wartościowo) zarówno w rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej, jak i w wyodrębnionych segmentach: sprzedaży odbiorcom taryfowym grupy G oraz odbiorcom pozataryfowym wynosi ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 8]* %. Poszczególne udziały rynkowe uczestników koncentracji w zależności od kryterium obliczeń kształtowały się w granicach: dla grupy TAURON - ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 9]* %, natomiast dla grupy GZE – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 10]* %. Zdaniem Zgłaszającego, wzrost udziału rynkowego Grupy TAURON na rynku sprzedaży detalicznej, do którego dojdzie w wyniku koncentracji, nie jest stabilny i nie stanowi trwałego wzrostu siły rynkowej. Duża część umów łączących Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o. z klientami biznesowymi (stanowiących *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 11]* % wolumenu sprzedaży oraz *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 12]* % przychodów GZE) wygaśnie bowiem *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 13]*.

Struktura podmiotowa rynku sprzedaży detalicznej wg szacunków Zgłaszającego kształtowała się w latach 2009 – 2010 następująco:

Tabela nr 10

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 14]

Źródło: Szacunkowe dane Zgłaszającego

Sprzedaż odbiorcom należącym do grupy G przez uczestników koncentracji oraz ich konkurentów w latach 2009 – 2010 kształtowała się w sposób następujący:

Tabela nr 11

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 15]

Źródło: Szacunkowe dane Zgłaszającego

Natomiast sprzedaż detaliczna energii elektrycznej z wyłączeniem sprzedaży odbiorcom należącym do grupy G przez uczestników koncentracji oraz ich konkurentów w latach 2009 – 2010 kształtowała się w sposób następujący:

Tabela nr 12

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 16]

Źródło: Szacunkowe dane Zgłaszającego

Z powyższych tabel wynika, iż łączny udział uczestników koncentracji w 2010 r. w rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej (bez oraz z zastosowaniem podziału na grupy odbiorców) wynosi ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 17]* %, w tym TAURON – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 18]* %, natomiast GZE – ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 19]* %. Udziały największych konkurentów uczestników koncentracji, tj. PGE, ENERGA i ENEA wg szacunkowych danych Zgłaszającego kształtowały się (bez oraz z zastosowaniem podziału na grupy odbiorców) odpowiednio na poziomie: *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 20]* %, *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 21]* % oraz *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 22]* %.

4. Krajowy rynek obrotu tzw. zielonymi certyfikatami

Jak już wskazano zielone certyfikaty przysługują producentom energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, natomiast ostatecznymi nabywcami tych certyfikatów są sprzedawcy dostarczający energię elektryczną odbiorcom końcowym. Sprzedawcy ci muszą umorzyć odpowiednią ilość certyfikatów, proporcjonalną do sprzedanej energii elektrycznej odbiorcom końcowym lub uiścić opłatę zastępczą. W związku z tym, iż podaż zielonych certyfikatów nie zaspokaja popytu na nie, ich cena jest na poziomie zbliżonym do ceny opłaty zastępczej.

W aspekcie geograficznym, z uwagi na powiązania rynku obrotu tzw. zielonymi certyfikatami z rynkiem wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej (certyfikaty przysługują producentom energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych) oraz szczególne uregulowania tego rynku na poziomie krajowym, należy uznać, iż obejmuje on obszar Polski.

Wielkości rynku, wielkość sprzedaży uczestników koncentracji na tych rynkach oraz ich udziały rynkowe przedstawia poniższa tabela w latach 2009 - 2010.

Tabela nr 13

[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 23]

Źródło: Szacunki własne Zgłaszającego z wykorzystaniem danych ze sprawozdań Prezesa URE⁴

Z powyższych danych wynika, iż łączny udział uczestników koncentracji w krajowym rynku obrotu tzw. zielonymi certyfikatami kształtuje się na poziomie ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 24]* %. Udział ten wynika jednak przede wszystkim z dotychczasowego udziału posiadanego przez Grupę Tauron.

- b) w niniejszej koncentracji rynkami, na które koncentracja wywiera wpływ **w układzie wertykalnym** są krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, krajowy rynek obrotu hurtowego energią elektryczną oraz krajowy rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej

Niniejsza koncentracja wywiera wpływ na powyższe rynki w związku z tym, iż udział uczestników koncentracji przekracza próg 30 % na krajowym rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej, który jest jednocześnie kolejnym szczeblem obrotu w stosunku do rynku obrotu hurtowego energią elektryczną oraz rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej na których to rynkach również prowadzą działalność uczestnicy koncentracji. Rynki te zostały szczegółowo omówione przy opisie rynków właściwych, na których działalność prowadzą uczestnicy koncentracji.

- c) w niniejszej koncentracji rynkami, na które koncentracja wywiera wpływ **w układzie konglomeratowym** są lokalne rynki dystrybucji energii elektrycznej obejmujące obszar:

- gmin w województwach: opolskim, dolnośląskim, małopolskim, śląskim, lubuskim, łódzkim, podkarpackim, świętokrzyskim oraz wielkopolskim, na których działalność prowadzi należąca do grupy TAURON spółka TAURON Dystrybucja,
- gmin w województwie śląskim, na których działalność prowadzi należąca do grupy GZE spółka Vattenfall Distribution Poland.

Ocena skutków koncentracji

Podstawowym celem postępowania antymonopolowego w sprawach koncentracji jest ustalenie, czy w wyniku zrealizowania zamierzonej transakcji dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku właściwym. Przykładem takiego istotnego ograniczenia konkurencji jest powstanie lub umocnienie pozycji dominującej. Należy jednakże podkreślić, że o ile powstanie lub umocnienie pozycji dominującej będzie zawsze prowadziło do ograniczenia konkurencji na rynku, to do ograniczenia konkurencji może dojść także w przypadkach, kiedy w wyniku koncentracji nie powstaje lub nie umacnia się pozycja dominująca. Samo stwierdzenie „istotne ograniczenie konkurencji” wykracza zatem poza kwestię dominacji i ma szersze znaczenie. Obejmuje bowiem sytuacje, kiedy w wyniku dokonanej koncentracji konkurencja zostaje poważnie ograniczona, a nie wiąże się to z powstaniem pozycji dominującej – może to mieć miejsce przykładowo na rynkach oligopolistycznych.

Przepis art. 18 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę, w drodze decyzji, na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku. Powołany przepis wskazuje, że to intensywność ograniczenia konkurencji będzie determinowała treść rozstrzygnięcia organu antymonopolowego. W ocenie organu antymonopolowego w wyniku przedmiotowej koncentracji nie dojdzie jednak do istotnego ograniczenia konkurencji. Uzasadniając powyższe należy wskazać co następuje:

Przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie horyzontalnym jedynie na krajowy rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. W wyniku planowanej koncentracji łączny udział stron koncentracji w polskim rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej osiągnie w ujęciu ilościowym wielkość na poziomie ok. *[tajemnica przedsiębiorstwa zawarta*

⁴ Szacunkowa wartość rynku = ilość wydanych świadectw x wartość opłaty zastępczej

w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 25] %, w tym Tauron ok. [tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 26] % i GZE - ok. [tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 27] %. W przypadku uwzględnienia podziału na sprzedaż do gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców udziały uczestników koncentracji kształtować się będą na podobnym poziomie, tj. również ok. [tajemnica przedsiębiorstwa zawarta w załączniku nr 1 do niniejszej decyzji w pkt 28] %. Udziały te są zatem znacznie niższe od progu z którego przekroczeniem ustawa antymonopolowa wiąże domniemanie uzyskania pozycji dominującej (ponad 40%). Z informacji przekazanych przez Prezesa URE wynika, iż jedynie w przypadku wydzielenia grupy największych odbiorców przemysłowych, zużywających pow. 2 GWh energii elektrycznej, łączny udział uczestników koncentracji przekroczy nieznacznie ten 40 % próg i wyniesie ok. 43 %. Należy jednakże podkreślić, iż po pierwsze grupa tych odbiorców nie może sama w sobie stanowić odrębnego rynku właściwego, a po drugie, co przyznaje Prezes URE jest ona najlepiej przygotowana do aktywnego uczestniczenia w rynku energii elektrycznej. Zdaniem organu antymonopolowego choć grupa TAURON w wyniku niniejszej koncentracji dysponować będzie największym udziałem w rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej w Polsce to jednak spotykać się będzie na nim z istotną konkurencją ze strony innych uczestników tego rynku w szczególności PGE (25 %), Energa (16 %) oraz Enea (14 %) ⁵. W szczególności PGE, zarówno z uwagi na wysoki udział w rynku sprzedaży detalicznej jak i silną pozycję na rynku wytwarzania energii elektrycznej (ok. 40 %), a zatem dostęp do własnych źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną, w ocenie organu antymonopolowego, będzie stanowiła istotną przeciwwagę dla uczestników koncentracji. Dodatkowo należy także wskazać, iż GZE obok RWE jest najmniejszym spośród sześciu głównych graczy na rynku sprzedaży detalicznej. Zdaniem organu antymonopolowego przejęcie GZE przez TAURON nie wpłynie zatem w istotny sposób ani na strukturę tego rynku ani na ograniczenie możliwości wyboru odbiorcom dostawcy energii elektrycznej. Tym samym należy uznać, iż niniejsza koncentracja nie doprowadzi do ograniczenia konkurencji w wyniku powiązań horyzontalnych jakie istnieją pomiędzy jej uczestnikami na rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej.

Przedmiotowa koncentracja wywiera również wpływ w układzie wertykalnym na krajowy rynek wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, krajowy rynek obrotu hurtowego energią elektryczną oraz krajowy rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. Na rynkach tych istnieją bowiem lub mogą potencjalnie istnieć powiązania typu

⁵ zgodnie z danymi przedstawionymi przez Prezesa URE

dostawca – odbiorca pomiędzy uczestnikami koncentracji. Oceniając wpływ koncentracji na ww. rynki należy zauważyć, iż ma ona charakter tzw. konsolidacji pionowej. W dotychczasowych decyzjach⁶ organ antymonopolowy przyjmował, iż powiązania pionowe pomiędzy wytwórcami energii elektrycznej, przedsiębiorcami prowadzącymi działalność w zakresie obrotu hurtowego, a spółkami dystrybucyjnymi niosą zagrożenia w szczególności w stosunku do producentów energii elektrycznej nie objętych konsolidacją pionową (wytwórcy ci mogą mieć problemy ze sprzedażą energii elektrycznej), spółek dystrybucyjnych nieobjętych konsolidacją pionową (dystrybutorzy ci mogą mieć problemy z zakupem energii elektrycznej lub zakupem na niedyskryminujących zasadach) oraz przedsiębiorców działających na rynku obrotu (skonsolidowane grupy będą starały się wyeliminować tych pośredników w handlu energią). Konsolidacje takie redukują konieczność handlu na rynku hurtowym i prowadzą w efekcie do małej płynności na tym rynku. Zapewnienie płynności na rynku, gwarantującej odpowiednią ilość energii elektrycznej w obrocie, jest natomiast warunkiem koniecznym do zaistnienia konkurencji na tym rynku. Jest to szczególnie istotne w kontekście problemów z podażą energii elektrycznej.

Przy ocenie niniejszej koncentracji należy jednakże zgodzić się ze stanowiskiem Zgłaszającego, iż takie negatywne skutki nie wystąpią. Wynika to z faktu, iż już obecnie grupa TAURON nie ma możliwości wytworzenia we własnych źródłach odpowiedniej ilości energii elektrycznej potrzebnej do zaspokojenia potrzeb wszystkich jej odbiorców, w związku z czym musi ją kupować na rynku hurtowym (udział w wytwarzaniu kształtuje się na poziomie ok. 15 %⁷, natomiast w sprzedaży detalicznej na poziomie ok. 25 %⁸). Po zamierzonej koncentracji w związku z przejściem odbiorców końcowych GZE wzrośnie jej udział w sprzedaży detalicznej (wyniesie ok. 30 %⁹) i tym samym również zapotrzebowanie na energię. Udział w wytwarzaniu będzie kształtował się natomiast na dotychczasowym poziomie. W efekcie nie dojdzie do zwiększenia się wewnętrznego zbilansowania nowo powstałej grupy i zamknięcia się na zewnętrznych sprzedawców.

Można wskazać, iż w wyniku realizacji niniejszej koncentracji nastąpi rozdzielenie głównych aktywów wytwórczych Vattenfall w Polsce (ciepłownie i elektrociepłownie należące do Vattenfall Heat Poland S.A.), które nie są przedmiotem niniejszej koncentracji, od aktywów sprzedażowych i dystrybucyjnych, które przejmuje Zgłaszający. W efekcie energia

⁶ Zobacz decyzję Prezesa Urzędu z dnia 22 grudnia 2006 r. Nr 163/2006 oraz z dnia 13 stycznia 2011 r. Nr 1/2011

⁷ zgodnie z wykresem nr 2

⁸ zgodnie z danymi przedstawionymi przez Prezesa URE

⁹ zgodnie z danymi przedstawionymi przez Prezesa URE

produkowana przez Vattenfall Heat Poland S.A. powinna pojawić się na hurtowym rynku energii elektrycznej. W związku z tym, niezbilansowanie nowo powstałej grupy się zwiększy.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy stwierdzić, że przejęcie przez Tauron kontroli nad GZE nie doprowadzi do istotnego ograniczenia konkurencji w wyniku powiązań wertykalnych jakie istnieją pomiędzy uczestnikami koncentracji na krajowym rynku wytwarzania i wprowadzania do obrotu energii elektrycznej, krajowym rynku obrotu hurtowego energią elektryczną oraz krajowym rynku sprzedaży detalicznej energii elektrycznej.

Oceniając wpływ koncentracji w układzie konglomeratowym, gdzie koncentracja wywiera wpływ na lokalne rynki dystrybucji energii elektrycznej, organ antymonopolowy uwzględnił przede wszystkim fakt, iż działalność dystrybucyjna jest działalnością regulowaną i podlega ścisłemu nadzorowi Prezesa URE, który zatwierdza stosowane taryfy. Taryfy dla dystrybucji są zatwierdzane przez Prezesa URE, zatem stawki opłat sieciowych oraz warunki ich stosowania podlegają kontroli regulatora rynku energii. Przedmiotowa koncentracja nie wpłynie także na zwiększenie się możliwości przenoszenia siły rynkowej z rynku dystrybucji energii elektrycznej na inne rynki, w szczególności rynek sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. W tym zakresie zachowane zostanie bowiem *status quo* przed dokonaniem koncentracji.

W kontekście oceny wpływu niniejszej koncentracji organ antymonopolowy uznał również za zasadne odniesienie się do propozycji Prezesa URE dotyczących zobowiązania TAURON do uczestnictwa w transakcjach giełdowych oraz tzw. *rebrandingu* operatorów systemu dystrybucyjnego. Należy podkreślić, iż w świetle art. 19 ust. 1 ustawy antymonopolowej Prezes Urzędu, w drodze decyzji, wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, gdy - po spełnieniu przez przedsiębiorców zamierzających dokonać koncentracji określonych warunków - konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku. Warunkami tymi, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy antymonopolowej, w szczególności są:

- zbycie całości lub części majątku jednego lub kilku przedsiębiorców,
- wyzbycie się kontroli nad określonym przedsiębiorcą lub przedsiębiorcami, w szczególności przez zbycie określonego pakietu akcji lub udziałów, lub odwołania z funkcji członka organu zarządzającego lub nadzorczego jednego lub kilku przedsiębiorców,
- udzielenie licencji praw wyłącznych konkurentowi.

Wskazane wyżej czynności służą przede wszystkim zredukowaniu siły rynkowej przedsiębiorców objętych koncentracją i przez to utrzymaniu (względnie przywróceniu) efektywnej konkurencji, która byłaby zakłócona w wyniku koncentracji (dokonanej bez wprowadzenia i wykonania warunków modyfikujących)¹⁰. Z powyższego wynika, iż możliwość nałożenia na uczestników koncentracji warunków istnieje tylko w przypadku, kiedy koncentracja prowadzi do istotnego ograniczenia konkurencji. *A contrario*, kiedy do takiego ograniczenia nie prowadzi, nie jest możliwe nakładanie jakichkolwiek warunków na jej uczestników. Co więcej nakładane przez Prezesa Urzędu warunki powinny niwelować ograniczenia konkurencji wynikające z koncentracji. W tym przypadku - jak już wykazano powyżej - nie dojdzie jednak w wyniku koncentracji do istotnego ograniczenia konkurencji.

Podkreślić należy również, iż niniejsza koncentracja nie zwiększy wewnętrznego zbilansowania się Grupy TAURON, co mogłoby uzasadniać nałożenie warunku polegającego na zobowiązaniu do sprzedaży wyprodukowanej przez nią energii elektrycznej poprzez giełdę (w przypadku kiedy koncentracja prowadziłaby do istotnego ograniczenia konkurencji) ani też w żadnym stopniu nie wpłynie na pogorszenie się postrzegania odrębności dystrybutora i sprzedawcy z urzędu w ramach grupy TAURON (TAURON Dystrybucja S.A. i TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.) jak i GZE (Vattenfall Distribution Poland S.A. i Vattenfall Sales Poland Sp. z o.o.), co mogłoby uzasadniać nałożenie warunku dotyczącego tzw. *rebrandingu* operatorów systemu dystrybucyjnego (również jednak tylko w przypadku kiedy koncentracja prowadziłaby do istotnego ograniczenia konkurencji), sytuacja w tym zakresie nie ulegnie bowiem żadnej zmianie.

Reasumując organ antymonopolowy uznał, iż zaproponowana przez Prezesa URE propozycja warunku polegającego na zobowiązaniu TAURON do udziału w transakcjach giełdowych oraz tzw. *rebrandingu* operatorów systemu dystrybucyjnego nie jest możliwa do uwzględnienia w przypadku przedmiotowej sprawy. Podkreślić jednocześnie należy, iż organ antymonopolowy nie kwestionuje w tym miejscu celowości oraz znaczenia zarówno wprowadzenia obowiązku sprzedaży energii elektrycznej poprzez giełdę jak i zmiany wizerunku operatora systemu dystrybucyjnego oraz sprzedawcy z urzędu dla rozwoju konkurencji w szeroko rozumianym sektorze elektroenergetycznym. Takie rozwiązania zasadniczo powinny być jednak wprowadzane systemowo, np. poprzez odpowiednie zmiany w prawie. Możliwość wprowadzania takiego obowiązku przez organ antymonopolowy jak wykazano powyżej jest bowiem ograniczona.

¹⁰ Szerzej K. Kohutek, M. Sieradzka, Komentarz do art.19 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U.07.50.331), [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, LEX, 2008.

W świetle powyższego brak jest podstaw do stwierdzenia, iż w wyniku przedmiotowej koncentracji konkurencja zostanie istotnie ograniczona. Koncentracja spełnia zatem przesłanki art. 18 ustawy antymonopolowej.

Wobec powyższego orzeczono, jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy antymonopolowej oraz art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 ze zm.), od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

*Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

DYREKTOR
Departamentu Kontroli Koncentracji
Robert Kamiński